

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(16×4)	–	64 נקודות
פרק שני	{	–	(12×3)	36 נקודות
א: פרק שלישי				
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. "טובים השניים מן האחד"

- א. (1) אליעזר עבד אברהם ערך מבחן כדי למצוא ליצחק כלה שיש לה תכונה מסוימת. מהי תכונה זו, ומדוע חשוב שלכלה של יצחק תהיה דווקא תכונה זו?
- (2) אליעזר עבד אברהם ביקש רשות מבני המשפחה של רבקה לקחת את רבקה ולהשיא אותה ליצחק. מה הייתה התשובה של בני משפחתה, ומה לומדים מן התשובה שלהם בנוגע לנישואין? (8 נקודות)
- ב. (1) כתבו סיבה אחת למצוות פרייה ורבייה.
- (2) מתי האיש יוצא ידי חובת מצוות "פרו ורבו"? כתבו את דעת בית שמאי ואת דעת בית הלל. (8 נקודות)

2. יצר ויצירה

- א. אחד הפוסקים (הרב יצחק בר ששת, הריב"ש) דן במקרה שבו אישה התלוננה שהשכן שלה הטריד אותה. לאישה לא היו הוכחות או עדים, והשכן טען שהאישה משקרת. פוסק זה קבע כמה הוראות כדי למנוע מן השכן להטריד אישה זו. כתבו שתי הוראות. (5 נקודות)
- ב. "והיה מחניך קדוש" (דברים כ"ג, ט"ו).
- (1) מדוע נאמר ציווי זה דווקא בנוגע לשעת מלחמה?
- (2) מה לומדים מן הציווי הזה בנוגע לחיי היום-יום? (5 נקודות)
- ג. יש כמה הוראות המיועדות לגברים ולנשים שנמצאים שעות רבות יחד במסגרת מעורבת. ציינו שתיים מן ההוראות האלה. (6 נקודות)

3. קידושין ונישואין

- א. ברוב קהילות ישראל נהוג שהרב הוא המברך את ברכות האירוסין ולא החתן.
כתבו שת סיבות למנהג זה. (6 נקודות)
- ב. נוהגים לקדש אישה בטבעת. כתבו שת סיבות למנהג זה. (5 נקודות)
- ג. מהי "חופה"? כתבו שת דעות. (5 נקודות)

4. בניית הבית

- א. (1) מהו "שלום בית"?
(2) כיצד מצוות הדלקת נרות השבת תורמת לשלום הבית?
(6 נקודות)
- ב. "אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית ב', י"ח).
מהו ההסבר של המדרש למילים "עזר כנגדו"? (3 נקודות)
- ג. "אמר רב: לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו".
(1) מהי "אונאת אשתו"?
(2) על פי המשך דברי רב, מדוע אדם צריך להיזהר באונאת אשתו?
(7 נקודות)

5. גירושין; ייבום וחליצה

- א. "כופין (=מכריחים) אותו עד שיאמר רוצה אני".
(1) דין זה נאמר בנוגע לגירושין. הסבירו דין זה.
(2) כתבו שני מצבים שבהם מכריחים את האיש לתת גט לאשתו.
(9 נקודות)
- ב. (1) באיזה מקרה צריך לקיים מצוות ייבום או מצוות חליצה?
(2) על פי תקנת הרבנות הראשית, מה עושים במקרה זה בימינו?
(7 נקודות)

יש לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם.**פרק שני** (36 נקודות)

אם למדתם **פרקים א'–י"א מן החוברת**, ענו על שלוש מן השאלות 6–10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

6. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א.** מה הם שני כללי היסוד המסדירים את זכות האישה בקבלת מזונות מבעלה? (6 נקודות)
- ב.** (1) מהו הסכום הבסיסי שהבעל מתחייב לאשתו בכתובה במקרה של פירוק המשפחה?
- (2) מדוע נקבע סכום זה?
- (6 נקודות)

7. מצוות עונה

- א.** מצוות עונה מוזכרת בתורה בהקשר של אמה עבריייה.
- (1) מהי מצוות עונה?
- (2) הסבירו את הלימוד שלומדים מאמה עבריייה לחייב מצוות עונה בין איש לאשתו.
- (6 נקודות)
- ב.** מהו ההבדל בין הקשר שבין זכר לנקבה אצל בעלי חיים ובין הקשר שבין זכר לנקבה אצל בני אדם? (3 נקודות)
- ג.** גילויי החיבה והקרבה בין בני זוג צריכים להיות בצנעה ולא בפרהסייה. הסבירו מדוע. (3 נקודות)

8. טומאה וטהרה

- א.** יש תקופות שבהן בני זוג אסורים בחיי אישות.
- (1) כתבו דוגמה להרחקה נוספת בתקופות האלה.
- (2) כיצד תורמות התקופות האלה לקִשּׁוּר בין בני הזוג?
- (7 נקודות)
- ב.** מה עלול לקרות אם בני הזוג יחליטו לפסוק הלכה לעצמם בענייני אישות, ולא יפנו לרב? (5 נקודות)

9. כיסוי ראש

- א.** (1) מהי "דת משה", ומהו כיסוי הראש הנדרש על פי "דת משה"?
- (2) מהי "דת יהודית", ומהו כיסוי הראש הנדרש על פי "דת יהודית"?
- (8 נקודות)
- ב.** לפי ההלכה, צריך כיסוי ראש מלא. הרב משה פיינשטיין הִקֵּל במקצת. מהי ההקלה שהוא הִקֵּל? (4 נקודות)

10. שאלות קצרות

- ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א–ג (לכל סעיף – 6 נקודות).
- א.** כתבו את שני התנאים הנדרשים כדי לברך שבע ברכות בשבעת ימי המשתה.
- ב.** מה הם "שבעה נקיים", ומה האישה צריכה לעשות בימים אלה?
- ג.** מהו "היתר מאה רבנים", ובאיזה מקרה משתמשים בהיתר זה?

יש לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם.**פרק שלישי (36 נקודות)**

אם למדתם **פרקים א'–ו', י'–י"ד מן החוברת**, ענו על שלוש מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 12 נקודות).

11. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. מה הם שני כללי היסוד המסדירים את זכות האישה בקבלת מזונות מבעלה? (6 נקודות)
- ב. (1) מהו הסכום הבסיסי שהבעל מתחייב לאשתו בכתובה במקרה של פירוק המשפחה?
(2) מדוע נקבע סכום זה?
(6 נקודות)

12. התנהלותה של משפחה

- א. חכמים הציעו לרבי אלעזר בן עזריה להיות נשיא, והוא ביקש להתייעץ עם אשתו. מדוע חשוב להתייעץ עם האישה במקרה כזה? (4 נקודות)
- ב. (1) הסבירו מהי החובה "לקבוע עיתים לתורה".
(2) מדוע חשוב שבני המשפחה ילמדו תורה יחד?
(3) מדוע נשים מברכות את ברכות התורה אף על פי שהן פטורות ממצוות תלמוד תורה?
(8 נקודות)

13. קרבה בין האיש לאישה

- א. מצוות עונה מוזכרת בתורה בהקשר של אמה עבריייה.
(1) מהי מצוות עונה?
(2) הסבירו את הלימוד שלומדים מאמה עבריייה לחייב מצוות עונה בין איש לאשתו.
(6 נקודות)
- ב. מהו ההבדל בין הקשר שבין זכר לנקבה אצל בעלי חיים ובין הקשר שבין זכר לנקבה אצל בני אדם? (3 נקודות)
- ג. גילויי החיבה והקרבה בין בני זוג צריכים להיות בצנעה ולא בפרהסיה. הסבירו מדוע. (3 נקודות)

14. סוגה בשושנים – קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. יש תקופות שבהן בני זוג אסורים בחיי אישות.
(1) כתבו דוגמה להרחקה נוספת בתקופות האלה.
(2) כיצד תורמות התקופות האלה לקִשּׁוּר בין בני הזוג?
(7 נקודות)
- ב. מה עלול לקרות אם בני הזוג יחליטו לפסוק הלכה לעצמם בענייני אישות, ולא יפנו לרב? (5 נקודות)

15. שאלות קצרות

- ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א–ג (לכל סעיף – 6 נקודות).
- א. כתבו את שני התנאים הנדרשים כדי לברך שבע ברכות בשבעת ימי המשתה.
- ב. מהו "היתר מאה רבנים", ובאיזה מקרה משתמשים בהיתר זה?
- ג. מהו "הפסק טהרה", ומה הם "שבעה נקיים"?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך